

Spis treści

WSTĘP	13
Rozdział 1	
Dzieje CYPRU OD STAROŻYTNOSCI DO 1878 R.	
1.1. Historia Cypru do podboju tureckiego w 1571 r.	21
1.2. Cypr pod rządami Turków w latach 1571-1878.	27
1.3. Sytuacja międzynarodowa a sprawa Cypru w XIX w.	31
1.3.1. Następstwa wojny krymskiej we wschodniej części Morza Śródziemnego i na Cyprze.	31
1.3.2. Sytuacja międzynarodowa w okresie wojny rosyjsko-tureckiej w latach 1877-1878. Podpisanie tajnej konwencji cypryjskiej.	35
1.3.3. Znaczenie strategiczne wyspy w XIX w.	42
Rozdział 2	
CYPR POD OKUPACJĄ BRYTYJSKĄ W LATACH 1878-1925	
2.1. Cypr pod panowaniem brytyjskim w latach 1878-1914.	47
2.1.1. Idea przyłączenia Cypru do Grecji - <i>ertosis</i>	47
2.1.2. Sprawa Cypru w czasie wojen bałkańskich i wojny włosko-tureckiej w latach 1911-1912 i 1913.	57
2.1.3. Sytuacja na wyspie w czasie wojny włosko-tureckiej i wojen bałkańskich.	59
2.2. Kwestia cypryjska w czasie I wojny światowej.	60
2.2.1. Sytuacja międzynarodowa w przededniu I wojny światowej a sprawa Cypru.	60
2.2.2. Aneksja Cypru przez Wielką Brytanię po przystąpieniu Turcji do trójprzymierza.	62
2.2.3. Obietnice przyłączenia Cypru do Grecji.	64
2.2.4. Tajne porozumienie brytyjsko-francuskie w sprawie Cypru Układ Sykes - Picot.	67
2.3. Traktaty pokojowe po I wojnie światowej a kwestia Cypru.	68

2.3.1. Sprawa Cypru na konferencji pokojowej w Paryżu	68
2.3.2. Traktaty pokojowe z Turcją, zawarte w Sevres 10 sierpnia 1920 r. oraz w Lozannie 24 lipca 1923 r.	76
2.3.3. Sytuacja na Cyprze podczas rozmów pokojowych po I wojnie światowej	79
2.4. Ustanowienie Cypru kolonią brytyjską (1 maja 1925 r).	81

Rozdział 3

CYPR JAKO KOLONIA BRYTYJSKA W LATACH 1925-1960

3.1. Sprawa Cypru na tle sytuacji międzynarodowej w latach 1925-1945.	83
3.1.1. Stosunki międzynarodowe w basenie Morza Śródziemnego.	83
3.1.2. Znaczenie strategiczne Cypru w latach międzywojennych.	87
3.1.3. Zamieszki na tle dążeń Greków cypryjskich do realizacji idei <i>enosis</i> (1931 r.).	90
3.1.4. Kwestia Cypru w drugiej połowie lat trzydziestych.	93
3.1.5. Greckie nadzieje na przyłączenie Cypru w czasie II wojny światowej.	94
3.2. Stosunki w trójkącie Grecja - Wielka Brytania - Turcja a sprawa Cypru w latach 1945-1960.	98
3.2.1. Sytuacja międzynarodowa w latach powojennych we wschodniej części Morza Śródziemnego.	98
3.2.2. Sytuacja na Cyprze w pierwszych latach po II wojnie światowej.	100
3.2.3. Działania greckie na rzecz przyłączenia Cypru do Grecji Umiedzynarodowienie sprawy Cypru.	106
3.2.4. Ruch narodowowyzwoleńczy greckiej ludności na Cyprze . . .	117
3.2.5. Konferencja londyńska w sprawie Cypru (1955 r.).	121
3.2.6. Rozmowy brytyjsko-cyprijskie.	128
3.2.7. Kwestia cypryjska podczas kryzysu sueskiego w 1956 r.	132
3.2.8. Ponowne skierowanie sprawy Cypru przez rząd Grecji do ONZ.	141
3.2.9. Brytyjskie propozycje rozwiązania kwestii Cypru w latach 1958-1959.	152
3.2.10. Inicjatywy NATO w sprawie uregulowania przyszłego statusu wyspy.	154
3.3. Uzyskanie niepodległości przez Cypr (16 sierpnia 1960 r).	160
3.3.1. Kwestia cypryjska na forum ONZ w 1958 r.	160
3.3.2. Bezpośrednie rozmowy grecko-tureckie w sprawie Cypru.	165
3.3.3. Konferencja w Zurychu (5-11 lutego 1959 r).	168

3.3.4. Końcowa konferencja w Londynie, potwierdzająca decyzję o utworzeniu niepodległej Republiki Cypru.	173
3.3.5. Proklamowanie niepodległej Republiki Cypru.	177

Rozdział 4

NIEPODLEGŁY CYPR W STOSUNKACH MIĘDZYNARODOWYCH W LATACH 1960-1974

4.1. Kierunki polityki zagranicznej Republiki Cypru.	181
4.1.1. Realizacja polityki niezaangażowania.	181
4.1.2. Stosunki Cypru z Wielką Brytanią, Brytyjską Wspólnotą Narodów oraz Wspólnotami Europejskimi.	187
4.1.3. Stosunki między Cyprzem a Grecją.	190
4.1.4. Stosunki między Cyprzem a Turcją.	192
4.1.5. Stosunki między Cyprzem a Stanami Zjednoczonymi.	194
4.1.6. Stosunki między Cyprzem a Związkiem Radzieckim i blokiem państw socjalistycznych.	196
4.1.7. Stosunki między Cyprzem a państwami arabskimi i Izraelem.	198
4.2. Kryzys cypryjski w latach 1963-1964.	200
4.2.1. Sytuacja wewnętrzna na Cyprze. Spory konstytucyjne między Grekami a Turkami cypryjskimi.	200
4.2.2. Reakcja międzynarodowa wywołana sytuacją na Cyprze.	207
4.2.3. Pokojowa ingerencja krajów postronnych w spór o Cypr.	215
4.2.4. Militarna akcja Turcji na Cyprze w 1964 r. i jej następstwa.	224
4.3. Kryzys cypryjski w 1967 r.	230
4.3.1. Sytuacja wewnętrzna na Cyprze po kryzysie z lat 1963-1964.	230
4.3.2. Międzynarodowa pozycja Cypru po kryzysie z lat 1963-1964.	232
4.3.3. Zamach stanu w Atenach i jego wpływ na sytuację polityczną Cypru.	240
4.3.4. Wybuch walk na wyspie w 1967 r. i ich następstwa dla sytuacji politycznej Cypru.	243
4.4. Inwazja turecka na wyspę w 1974 r.	247
4.4.1. Sytuacja polityczna Cypru po kryzysie z 1967 r.	247
4.4.2. Zamach stanu na Cyprze.	254
4.4.3. Reakcja międzynarodowa na zamach stanu na Cyprze.	261
4.4.4. Inwazja turecka na Cypr.	267
4.4.5. Rozmowy pokojowe w sprawie rozwiązania konfliktu, prowadzone w trakcie inwazji tureckiej.	272
4.4.6. Sprawa Cypru na forum ONZ.	276
4.4.7. Następstwa inwazji tureckiej na Cyprze.	279

Rozdział 5

PRÓBY ROZWIĄZANIA PROBLEMU CYPRYJSKIEGO

W LATACH 1974-1989

5.1. Stanowisko państw zachodnich wobec sytuacji na Cyprze po inwazji tureckiej w 1974 r.	283
5.2. Proklamowanie saniozwańczego Federalnego Państwa Tureckiego Republiki Cypru.	287
5.2.1. Próby uregulowania przez ONZ sytuacji politycznej Cypru po inwazji tureckiej.	287
5.2.2. Proklamowanie Federalnego Państwa Tureckiego Republiki Cypru (13 lutego 1975 r.).	289
5.2.3. Reakcja międzynarodowa na proklamowanie Federalnego Państwa Tureckiego Republiki Cypru.	291
5.3. Międzynarodowe inicjatywy w sprawie rozwiązania problemu cypryjskiego.	293
5.3.1. Rokowania wiedeńskie pod auspicjami sekretarza generalnego ONZ, prowadzone w latach 1975-1977.	293
5.3.2. Działania dyplomacji amerykańskiej zmierzające do unormowania sytuacji na Cyprze w latach 1974-1980.	298
5.4. Jednostronna deklaracja niepodległości Tureckiej Republiki Północnego Cypru.	308
5.4.1. Kontynuacja rozmów międzywspólnotowych pod auspicjami ONZ.	308
5.4.2. Wpływ stosunków grecko-tureckich na losy Cypru w pierwszej połowie lat osiemdziesiątych.	310
5.4.3. Jednostronna deklaracja niepodległości Tureckiej Republiki Północnego Cypru.	313
5.4.4. Reakcja międzynarodowa na akt jednostronnej proklamacji Tureckiej Republiki Północnego Cypru.	320
5.5. Inicjatywy pokojowe w latach 1983-1990, po proklamowaniu samozwańczej Tureckiej Republiki Północnego Cypru.	324
5.6. Polityka Wspólnot Europejskich wobec problemu podzielonej wyspy w latach 1974-1990.	338

Rozdział 6

PROBLEM CYPRYJSKI JAKO WYZWANIE DLA NOWEGO ŁADU ŚWIATOWEGO

U PROGU NOWEGO TYSIĄCLECIA

6.1. Sprawa Cypru w zmienionej sytuacji międzynarodowej po rozpadzie układu dwublokowego.	345
6.1.1. Transformacja układu sił we wschodniej części	

Morza Śródziemnego	345
6.1.2. Wpływ wojny w Zatoce Perskiej na problem cypryjski	348
6.1.3. Amerykańskie propozycje zorganizowania konferencji międzynarodowej w sprawie Cypru	350
6.2. Nowe inicjatywy ONZ w sprawie rozwiązania problemu cypryjskiego w latach 1992-1994	354
6.3. Zaangażowanie dyplomacji amerykańskiej i brytyjskiej w sprawę Cypru w drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych.	361
6.4. Proces integracji Cypru z Unią Europejską	367
PODSUMOWANIE	379
ZAŁĄCZNIKI	393
BIBLIOGRAFIA	409